

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. IV. Natura fit Vniuersalis per præcisionem formalem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

12 Adde, istos labi etiam in sententiam de connotatis, impugnandam infra Disputatione XII. à num. 31. Si enim tota vnitas est in Petro & Paulo, posita eà præcisione, ergo etiam præcisione cessante manebit vnitas tota. Probo euidenter consequentiam: quia manent omnia quæ erant in nobis; hæc autem erant tota essentia vnitatis, ergo & tota vnitas, quia hæc non distinguitur à tota suâ essentiâ. Sed de hoc me vide fusiùs infra loco citato; non enim volo repetere, & præuerrere quæstionem. Fortè dicent, post præcisionem non reddi omnes homines in se vnum quid indiuisibiliter idem in esse reali hominis, hoc enim nullatenus fieri potest, sed manere idem in esse cogniti. Sed contra Primò, quia tu contrarium docueras, iam verò honestè retractas. Contra Secundò, quia esse cognitum, non est intrinseca denominatio in obiecto, sed extrinseca; ergo non manebit intrinsecè vnus etiam in ratione cogniti, quia hæc ratio non est illis intrinseca: Contra tandem, quia iam hoc modo venis ad meam sententiam, explicandam statim.

SECTIO IV.

Natura sit Vniuersalis per præcisionem formalem.

13 SIT ergo SECUNDA CONCLUSIO. Natura sit vniuersalis solum per præcisionem formalem, id est, quâ ita concipiuntur naturæ omnes, vt licet ex parte obiecti omnes differentie & omnia indiuidua cognoscantur, ita tamen confusè, vt vna sola natura cognosci videatur, & quantum est ex vi illius actus, nequeat intellectus discernere, vtrum sit vna an plures; ad modum, quo diximus Disputatione V. posse eandem entitatem, v. g. hominem, adeò confusè cognosci, vt licet formalissimè attingatur rationalitas, nihilominus intellectus non possit discernere, vtrum esset rationalitas, seu illum distinguere ab irrationali, quod idem est. Hæc sententia est communis inter Nominales, & inter recentiores nostræ Societatis, negantes præcisiones obiectiuas: imò multi qui eas admittunt, adhuc stant ab hac sententiâ; quia censent, & merito, saltem inter naturam & singularitates repugnare præcisiones, etiam si non repugnent inter genus & differentiam. Vel, licet non repugnent, per eas tamen non posse Vniuersale explicari, vt nos supra ostendimus Sectione 2.

Explico Conclusionem. Natura ipsa secundum se non potest adæquatè esse vniuersalis, quia implicat, aliquid in se vnum, esse etiam in se formaliter multa, vt ostensum est: habet ergo natura ex se multipliciter, est enim à parte rei, Petrus, Paulus, Ioannes, qui sunt plures homines; at, quia illis deest vnitas, intellectus cognoscendo eos homines confusè & sine distinctione, eos constituit extrinsecè vnum, sicut eos constituit extrinsecè cognitos. Quare Vniuersale dicit duo, & naturam ipsam, & actum intellectus; sicut obiectum cognitum dicit duo, & obiectum, & actum, seu cognitionem à quâ obiectum extrinsecè denominatur cognitum.

14 Quòd si obicias, actum esse quid singulare, ac proinde non posse constituere Vniuersale;

Respondeo faciliè, actum esse quidem singularem in se, Vniuersalem tamen respectu obiecti, quatenus plura obiecta constituit vnum extrinsecè, eaque reddit prædicabilia de multis, vt infra explicabo.

Vterius obiciēs, de ratione Vniuersalis esse, vt actum non sit diuisum, sed aptum diuidi; inferiora autem sunt actu diuisa, ergo non possunt esse Vniuersalia. Respondeo, Vniuersale non excludere actuale diuisionem, etiam si requirat aptitudinem ad illam: actus enim, & aptitudo ad actum, non repugnat, imò potius ab actu ad potentiam est euidentis consequentia affirmatiuè. Respondeo Secundò, naturam, quatenus Vniuersalem, adhuc non esse diuisam, id est, quatenus cognitam actu confuso non esse distinctam per intellectum, etiam si à parte rei habeat distinctionem, quod omnes fateri tenentur: in quacumque enim re constituitur Vniuersale, non potest negari actuali indiuiduorum distinctio à parte rei; & consequenter non potest negari, à parte rei esse iam ipsum Vniuersale diuisum. Quid ergo specialiter hoc nobis obicitur?

Hæc sententia sic explicata, confirmatur auctoritate D. Thomæ Opusculo 55. vbi agens de formâ Vniuersalis, seu de cognitione reddente naturam vniuersalem, hæc ait: *Eius autem vniuersalitas non est ex eo quod est ex anima, sed quod comparatur ad multa singularia. additque: Est enim illa in solo intellectu singularis, & est Vniuersalis in quantum habet rationem vnius forme ad omnia indiuidua, quæ sunt extra animam, prout aequaliter est similitudo omnium.* Quibus verbis reuocat Primò sententiam Thomistarum, constituentium formam Vniuersalem non in intellectu, sed in re ipsâ cognitâ. D. enim Thomas ipsum actum, qui est in animâ, dicit esse formam Vniuersalem. Secundò eosdem impugnat: eum enim ipsi doceant, actum, quo fit Vniuersale, non ad plura, sed ad aliquid vnum terminari, sanctus Doctor dicit, terminari ad plura seu ad multa singularia. Præterea docet, etiam si actus, prout est in animâ, sit singularis, esse tamen vniuersalem prout respicit aequaliter plura, vt nos diximus num. 13. Nec potuit clariùs sententiam nostram tradidisse.

Secundò suadetur ratione. Vniuersale non potest dari à parte rei, vt ostendi Disputat. IV. ergo debet esse per intellectum: sed per intellectum non potest constitui per actum præcipientem obiectiuè, tum quia ille repugnat (vt dixi Disputatione V. Sect. 2.) tum quia, etiam si daretur, adhuc non posset efficere Vniuersale, vt ostendi Sectione 2. ergo solum manet actus præcisiuus 16 formaliter, quatenus omnia singularia ita confusè cognoscit, vt ea non distinguat inter se, & non aliter ea cognoscit quàm si esset vnus solus homo; vnde ea constituit extrinsecè vnum, manentque inferiora in se intrinsecè plura, & vnum per cognitionem, quod sufficit ad rationem Vniuersalis. Confirmatur: vnitas extrinseca, quam habent illa singularia, non est vnitas singularis, quia per illum actum nullum indiuiduum in particulari cognoscitur, sed omnia confusè; ergo illa vnitas est Vniuersalis, quia inter vnitatem vniuersalem & singularem non datur medium. Maior huius sententiæ declaratio ex dicendis sequentibus Sectionibus desumi poterit.

SECTIO